

▶ AZ EU ÁLTAL A KATASZTRÓFÁK ESETÉN NYÚJTOTT TÁMOGATÁS GYORSABB ÉS EGYSZERŰBB LESZ

MIT TANULHATUNK A POLITIKA VÁLSÁG IDEJÉN TÖRTÉNŐ VÉGREHAJTÁSÁNAK ÉRTÉKELÉSÉBŐL?

2009 áprilisában az abruzzói földrengést követően Olaszország majdnem 500 millió euró szubvenciót kapott.

Az Európai Unió Szolidaritási Alapja (EUSZA) már több mint egy évtizede nyújt támogatást a legjelentősebb természeti katasztrófák által sújtott európai régióknak. Az Európai Bizottság új javaslatainak célja a katasztrófaalap működésének gyorsabbá, egyszerűbbé és hatékonyabbá tétele. Az alap előzetes kifizetéseket fog nyújtani a forrásokból, továbbá egyértelműbbek lesznek a jogosultsági kritériumok is.

2002-es létrehozása óta az Európai Unió Szolidaritási Alapja 52 katasztrófa során nyújtott támogatást Európa-szerte, egyebek között földrengések, erdőtüzek, aszály, viharok és árvizek esetén. 23 ország több mint 3,2 milliárd euró támogatásban részesült.

A július 25-én bemutatott új javaslatok alapján most először előzetes kifizetés is elérhető lesz a katasztrófa sújtotta régiók számára. Ez az összeg a várható hozzájárulás 10%-a lesz (a felső határ 30 millió euró).

A segélyhez történő hozzájárulás folyamatát gyorsítani fogja az elfogadási és végrehajtási folyamatok egy döntésben történő egyesítése.

A Szolidaritási Alap hatókörét a természeti katasztrófákra korlátozzák, illetve egy speciális rendelkezés alapján aszály esetén is igénybe vehető lesz. Felvesznek a hatókörébe bizonyos olyan, ember által okozott katasztrófákat, amelyek egy természeti katasztrófa közvetlen következményei és járulékos mellékhatásai.

Egyértelműbbek lesznek a jogosultság szabályai, továbbá több korlátozott „regionális” katasztrófának egyetlen kritériuma lesz. Ennek az alapja a bruttó nemzeti össztermék (GDP) 1,5%-os küszöbe lesz.

A reform szükségessége

A Szolidaritási Alapot a 2002 nyarán Közép-Európában tapasztalható heves áradások hatására hozták létre. Az Alap legfőbb intervenciói közé tartozik a 2009-es földrengés az olaszországi Abruzzóban, továbbá a 2012 májusában, Emilia-Romagnában történt földrengés, amelyekre együttesen több mint egymilliárd eurónyi támogatást folyósítottak. Sok uniós tagország fordult már az alaphoz támogatásért az olyan veszélyhelyzetekkel való megküzdés érdekében, mint az áradások, viharok és erdőtűz okozta károk. Jelenleg is részt vállal az idén

MIRE KÖLTIK EL?

Az EUSZA kiegészíti a tagállamokban a közhatóságok által végrehajtott alapvető vészhelyzeti műveletek finanszírozásának olyan kiadásait, mint például:

- ▶ az alapvető infrastruktúra működőképességének helyreállítása (energia, víz, közlekedés, távközlés, egészségügy, oktatás);
- ▶ az ideiglenes szállások és a vészhelyzetben nyújtott szolgáltatások költsége, amelyek a lakosság azonnali szükségleteinek kielégítését szolgálják;
- ▶ a prevenció infrastruktúra (pl. gátak, töltések) védelme;
- ▶ a kulturális örökség megőrzése érdekében tett intézkedések;
- ▶ kárelhárítási tevékenység.

A magánkárok, mint például a magánszemélyek otthonaiban, az üzletekben bekövetkező károk, valamint a bevételkiesések, ideértve a mezőgazdaságot is, alapszabály szerint biztosíthatónak minősülnek, így ezekre az Alap nem nyújt fedezetet.

Németországban és a szomszédos közép-európai országokban levonuló pusztító erejű árvíz után nyújtott támogatásban.

Az alap segítségével nélkülözhetetlen a hatóságok által végrehajtott vészhelyzeti műveletek finanszírozásához. A magánszemélyek által elszenvedett károk és bevételkiesések esetére nem nyújt fedezetet. Ez a pénzügyi segítség elérhető mindegyik tagállam számára, továbbá a csatlakozási tárgyalásokat folytatók számára is.

Létrehozása óta azonban egyre nyilvánvalóbbá vált, hogy a támogatási folyamatnak túl nagy volt a reakcióideje. A segítségnyújtási folyamat hosszadalmas volt, sokszor egy év is eltelt a katasztrófa megtörténte és a kifizetés időpontja között.

Bár ez az eszköz nagyon sikeresen teljesített a „komoly” természeti katasztrófák esetén, a beérkezett pályázatok kétharmada sokkal kisebb, úgynevezett „regionális” katasztrófára vonatkozott, ahol a károk költsége is a küszöbérték alatt maradt. Azoknak a pályázatoknak a jelentős többsége nem felelt meg a kivételesség kritériumának, és így vissza kellett őket utasítani, csalódást okozva ezáltal az érintett lakosság körében.

Az új javaslatok egyértelműbben tartalmazzák, hogy ki és mire lesz jogosult, különösen a „regionális” katasztrófák vonatkozásában. A támogatások gyorsabb kifizethetőségének érdekében egyszerűsítették a szabályokat, továbbá most először az előzetes kifizetés is elérhetővé vált.

Tematikus prioritás – kockázatmegelőzés

A Szolidaritási Alap módosított szabályzata katasztrófa megelőző és kockázatmenedzselő stratégiák bevezetésére ösztönzi a tagállamokat. Az új 2014 és 2020 közötti finanszírozási időszak során a kohéziós politika egyik tematikus prioritása a kockázatmegelőzés lesz, amelyre jelentős pénzügyi források állnak rendelkezésre akkor, amikor a tagállamok kialakítják az új Strukturális Alapokhoz kapcsolódó programjaikat.

Hogyan működik?

Egy „nagyobb katasztrófa” esetén mindössze egyetlen jogosultsági kritérium van – az, hogy a kár haladja meg a küszöbértékét, amely minden ország számára külön van meghatározva.

A kisebb, úgynevezett „regionális katasztrófák” esetére most indítványozták egy hasonló, a regionális GDP 1,5%-ában meghatározott küszöb felállítását a jelenlegi igen bonyolult, a katasztrófa régió lakosságára, gazdaságára, gazdasági stabilitására, valamint az életkörülményekre kifejtett hatásaira vonatkozóan meghatározott kritériumok helyett.

Az érintett ország nemzeti hatóságainak lehetőségük van az első kár bekövetkezése utáni 10 héten belül benyújtani egy kérelmet a Bizottsághoz. A Bizottság ezután elbírálja a kérelmet, és amennyiben arra jut, hogy az EUSZA mozgósításához szükséges feltételek teljesültek, javaslatot tesz a segély megfelelőnek ítélt összegére a költségvetési hatóság részére.

Amint a Parlament és a Tanács elérhetővé teszi az összeget, a támogatást előre, egy összegben kifizetik. Nincs sem programozási, sem társfinanszírozási előírás. A segély a katasztrófa első napjától kezdve a vészhelyzeti intézkedések megtételének finanszírozására használható.

Johannes Hahn uniós biztos így nyilatkozott: „Gyorsabban kell reagálnunk, amikor az országoknak segítségre van szükségük az újjáépítéshez és a katasztrófa utáni helyreállításához... Az elfogadott változtatások gyorsabbá, egyértelműbbé és egyszerűbben használhatóvá teszik a Szolidaritási Alapot.”

A javaslat most az Európai Parlament és a Tanács elfogadására vár.

▶ TOVÁBBI INFORMÁCIÓ

http://ec.europa.eu/regional_policy/the_funds/solidarity/index_hu.cfm